

ป่วย อีจิงภากรณ์-บทเรียนสำหรับอนุชน

“แต่การที่คุณป่วยยังคง
 สวามีภักดี อยู่กับท่าน
 ปรีดี พนมยงค์ นีลเป็นข้อ
 กังขาใหญ่อันใคร ๆ ต้อง
 การคำตอบ”

เมื่อสมัยข้าพเจ้าเป็นนักเรียนอัสสัมชัญ เขาลือกันถึงความเก่งกาจมหัศจรรย์ของ มัลเซอร์ป่วยว่า เรียนเป็นเลิศ ความประพฤติเป็นเยี่ยม ทั้ง ๆ ที่เป็นครูอยู่ที่โรงเรียน ก็มีครเรียนวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองพร้อม ๆ ไปด้วยในตัว ทั้ง ๆ ที่เป็นนักเรียนฝรั่งเศส แต่ก็สอบชิงทุนได้ไปเรียนเมืองอังกฤษ โดยที่คุณป่วยมาจากครอบครัวที่ยากจน แต่ก็ไม่กระโดดเข้าหาเงินทองด้วยความกระหาย ทั้ง ๆ ที่เป็นนักเศรษฐศาสตร์ชั้นนำ และมีผู้เสนอให้ไปทำงานด้วยเงินเดือนแพง ๆ อย่างมากมาย แต่ก็พอใจรับใช้ราชการ โดยไม่ยอมแสวงหาเศษหาเลยที่ไหน นอกไปจากนี้แล้ว การที่ท่านเป็นเสรีไทย กระโดดร่มลงมาแล้วถูกจับได้ ยิ่งกลายเป็นวีรบุรุษสำหรับพวกเราเด็ก ๆ อีกด้วย

ครั้นต่อมาท่านได้รับตำแหน่งสูงส่งถึงเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยแล้ว ย่อมเป็นที่เคารพนับถือในอัครฐานดังกล่าวกันเป็นพิเศษ โดยที่บ้านท่านก็ยังเป็นเรือนไม้หลังเล็กอยู่อย่างเดิมนั่นเอง ไม่ว่าท่านจะรับงานราษฎร์ งานหลวงมาทำเพื่อสังคมเพียงใด ก็มีเวลาเล่นกับลูก ๆ อย่างเป็นกันเอง มีชีวิตที่ซื่อสัตย์และภักดีต่อภรรยาอังกฤษ ซึ่งก็ไม่เคยก้าวก่างานนอกบ้านของสามี

สำหรับผู้ที่เป็นญาติ เป็นมิตร เป็นศิษย์ และผู้ร่วมงานกับคุณป่วย คงมองเห็นท่านต่าง ๆ กันออกไปหลากหลายทัศนะ แต่ตลอดเวลา 12 ปี ที่ท่านเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่นั้น ทุกคนเห็นตรงกันว่าคุณป่วยเป็นคนสามารถ ซื่อสัตย์ มีความคิดริเริ่มในการรับใช้รัฐและราษฎร์ เพื่อประโยชน์สุขของมหาชนเป็นที่ตั้ง สมแล้วที่ได้รับรางวัลแมกชาชายชายในฐานะข้าราชการตัวอย่าง เพราะถึงอย่างไร

คุณป่วยก็มีจิตใจเป็นข้าราชการอย่างแท้จริง แม้นักการเมือง นักการทหาร เป็นทราซซี่ท่านก็ยอมรับใช้เขา เพราะนั่นคือจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน แต่ท่านเป็นนักประชาธิปไตย และเป็นนักสันติวิธี คุณธรรมขั้นพื้นฐานดังกล่าวย่อมเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน นอกไปจากนี้แล้วคุณป่วยยังมีแนวโน้มไปทางสังคมนิยมอีกด้วย เป็นแต่ท่านเกลียดเผด็จการโดยรัฐ ยิ่งรัฐที่อ้างว่าเป็นสังคมนิยมด้วยแล้ว นอกจากจะเป็นเผด็จการแล้วยังเป็นระบบทุนนิยมผูกขาดโดยรัฐอีกด้วย ท่านจึงทนระบบการปกครองดังกล่าวไม่ได้เอาเลย

โดยที่คนป่วยเป็นคนสุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน เก็บความรู้สึกไว้ได้ภายในอย่างเก่งมาก ทั้งยังมีกลเม็ดเด็ดพรายในการพูดการเขียน โดยเฉพาะก็ในการประชุม นอกเหนือไปจากการที่ท่านมักมองบุคคลต่าง ๆ ในแง่ดีเป็นที่ตั้ง ท่านจึงเป็นที่ยอมรับกันในแทบทุกวงการที่รู้จักท่าน ไม่ว่าจะเป็นวงการทหาร วงการค้า วงการวิชาการ ตลอดจนวงการเจ้า และในนานาประเทศ

ถ้าคุณป่วยประทับประคองคนอยู่อย่างนี้ โดยที่สังคมไทยมีทางกระตือรือร้นเรื่อย ๆ จากแนวทางพัฒนาที่ท่านมีส่วนร่วมอยู่ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา ในขณะที่รูปแบบการปกครองมีที่ท้าวามีเสรีภาพมากขึ้น ราษฎรมีส่วนร่วมตัดสินใจชีวิตของเขาและของบ้านเมืองได้มากขึ้น โดยเขามีความกินดีอยู่ดีขึ้นเรื่อย ๆ และเยาวชนมีความหวังในทางสร้างสรรค์คุณนิติธรรมยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ด้วย ท่านก็เห็นจะยังคงเป็นข้าราชการตัวอย่างอยู่ตลอดไป ที่รักษาตำแหน่งบาทไว้ได้ อย่างไม่กลัวเกรงอิทธิพลจากนักการเมืองหรือจากธนาคราโลก

ข้อเสียของคุณป่วย ก็คือท่านเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ว่าสำคัญยิ่งกว่าความเป็นข้าราชการ และท่านฉลาดเกินไป จนมองทะลุมายากการต่าง ๆ ว่าการพัฒนาที่ท่านมีส่วนร่วมมานั้น มีประโยชน์ต่อคนรวยและคนมีอำนาจ ยิ่งกว่าแก่คนจนและคนส่วนใหญ่ในประเทศ ท่านไม่ต้องการคำสรรเสริญเยินยอเพื่อตัวเองในเมื่อท่านปฏิเสธเงินและอำนาจแล้วท่านจะพอใจกับเกียรติยศต่างๆทำไมกัน สิ่งที่ท่านต้องการคือคุณภาพของชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับทุก ๆ คน ท่านมองไม่เห็นวาระบรชาการจะช่วยให้ แม้ว่าในทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจะเอื้ออำนวยยิ่งกว่าระบอบเผด็จการ แต่นั่นก็ไม่ใช่ประเด็นหลัก

ประเด็นหลักสำหรับท่าน อันต้องแก้ไขและอุ้มชูอย่างเร่งด่วน คือการศึกษาและเยาวชน ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานเอกชน ด้วยเหตุฉะนี้ ท่านจึงพร้อมที่จะละทิ้งการควบคุมหัวใจการเงินของประเทศ เดินเข้าหามหาวิทยาลัย สภาการศึกษา บัณฑิตอาสาพัฒนา การบูรณะชนบท โครงการแม่กลอง ฯลฯ

นี่คือหัวใจที่สำคัญของชีวิตคุณป่วย เพราะเราต้องไม่ลืมว่าประเทศนี้ปกครองโดยระบอบเสนาอำมาตยาธิปไตย อำมาตย์อย่างคุณป่วยมีประโยชน์ สำหรับระบอบข้าราชการซึ่งเอื้ออาทรต่อราษฎรด้วยบ้าง แต่ข้าราชการทหารและพลเรือนต้องสำคัญเหนืออื่นใด โดยต้องเสพล้างวาสนายกใกล้ชิดกับพ่อค้าวานิชและระบบศักดินาโบราณอันสืบทอดมาจนปัจจุบัน พร้อมด้วยการร่วมมือกับอภิชนาอำนาจ และบรรษัทเงินทุนข้ามชาติต่าง ๆ ยิ่งขุนนางที่สามารถ และเชื้อลัทธิอย่างคุณป่วยด้วยแล้ว ทุกคนในระ

บอบเสนา อำมาตยาธิปไตยย่อมต้องการเพราะไม่ขัดผลประโยชน์เขา และเป็นหุ้นแห่งความบริสุทธิ์ยุติธรรมให้เขาด้วย

ครั้นคุณป่วยถามถึงความชอบธรรมแห่งระบอบดังกล่าวขึ้นเท่านั้น นั่นเท่ากับเป็นการท้าทายระบบทั้งหมดเลยทีเดียว เมื่อคุณป่วยหันไปหาทางออกอย่างอื่น นอกเหนือระบอบออกไป แม้จะอิงระบอบผู้ก็ตาม ความมั่งคั่งของระบบเดิมย่อมทนไม่ได้เอาเลย

ลำพังคุณป่วยจะยกย่อง ม.จ.สิทธิพร กฤดากรบ้าง นายโกมล คิมทอง บ้าง ก็ไม่เห็นเป็นสิ่งที่น่าวิพากษ์ เพราะบุคคลเหล่านั้นล้วนตายจากไปแล้ว ถึงคุณป่วยจะร่วมมือกับพระสงฆ์องค์เจ้าบ้าง นั่นก็เป็นการทำทลายอำนาจของรัฐแต่ประการใด แต่การที่คุณป่วยยังคงสวมมิกค์คืออยู่กับท่านปรีดี พนมยงค์ นี่สิเป็นข้อกังขาใหญ่อันใคร ๆ ต้องการคำตอบ โดยที่คุณป่วยเป็นคนแรกเสียด้วยที่ยกย่องและไปมาหาสู่กับท่านผู้นั้นถึงปารีส แล้วมีหน้าคุณป่วยยังมีที่ท้าวว่าจะยึดหัวหาดธรรมศาสตร์เป็นเวที ที่ต้องการกับทหารและขบวนการคัดค้านเสียอีก รวากับว่าองค์กรเสรีไทยจะฟื้นคืนชีพมาอีกหรืออย่างไรกัน

ไม่แต่ฝ่ายขวาที่ต้องการทำลายคุณป่วย แม้ผู้ที่ตั้งตนอยู่ฝ่ายซ้ายก็ต้องการทำลายท่าน ทว่าท่านใกล้ชิดกับมูลนิธิรอกก์ เฟลเลอร์ มูลนิธิเอเชีย...ซีไอเอ ฯลฯ แต่ทองชมพูนุหม่อมทนต่อการพิสูจน์ซึ่งแตกต่างไปจากทองบรอนซ์และของผสมอย่างอื่น ๆ อันเห็นได้ชัดจากนักการเมือง นักการทหารและปัญญาชนโสภณทั้งหลาย มิใช่หรือ

ตลอดระยะเวลาจนอายุ 60 ปี ที่คุณป่วยอุทิศตนรับใช้ชาติบ้านเมือง การศึกษา ประชาชนและเยาวชนมา ย่อมประจักษ์ชัดแล้วใช่ไหมว่าคุณป่วยให้ทุกสิ่งทุกอย่าง และพร้อมที่จะให้แม้ชีวิต โดยคุณป่วยได้รับเพียงอย่างเดียวคือเงินเดือน และบัดนี้ ก็มีแต่เบี้ยบำนาญ บ้านที่อังกฤษหรือที่เมืองไทย ก็ยังคงเป็นเรือนหลังเล็ก ๆ เท่าเดิม ลานหน้าบ้านไม่พอให้แมววิ่งตาย แต่ก็ปลูกดอกไม้อย่างงดงาม อาคารบ้านเรือนจัดอย่างเรียบ ๆ สะอาดสะอ้าน แสดงว่าเจ้าของบ้านเป็นมนุษย์ ผู้มีสันคุษริธรรม ซึ่งพระบรมศาสดาทรงยกย่องว่านั่นคั้งมีทรัพย์ใหญ่ ยากที่จะหาเศรษฐีและผู้มีอำนาจใด ๆ จะหาความสุขได้เท่าคุณป่วย ในยามชราเช่นนี้ แม้จะพูดแทบไม่ได้ เขียนได้แต่ละคำก็ยากเย็น แต่สมองยังเป็นปกติ ยังเดินออกกำลังได้ทุกวัน ยังพอใจกับกุหลาบไม่กี่ต้นที่หน้าบ้าน ยังอ่านส.ค.ส.และจดหมายจากศิษย์และมิตรสหายอย่างพอใจ นับว่าคุณป่วยมองไปข้างหลังได้อย่างมีความสุข แม้อากาศของประเทศชาติและมนุษยชาติ จะยังไม่ใสสะอาด สำหรับเยาวชน นั้นควรเป็นบทบาทสำหรับคนอื่น ๆ ที่มัลลเปลี่ยนแปลงกันเข้ามาแบกภาระบ้าง อย่างน้อยคุณป่วยได้ทำมาอย่างเต็มที่แล้ว อย่างใช้สติ ใช้ปัญญา และอย่างเห็นแก่ตัวน้อยที่สุด

ถ้าคนรุ่นใหม่เข้าใจคนอย่างคุณป่วย บ้านเมืองของเราก็ยังพอมีหวัง เราไม่ต้องการคนดั่งเราไม่ต้องการคนเด่น เราไม่ต้องการสังขเงิน หรือสังขทอง เราไม่ต้องการนักเศรษฐศาสตร์ นักการเมือง

นักการทหารที่วิเศษมหัศจรรย์ หรือข้าราชการที่สามารถ แม้บุคคลเหล่านี้จะจำเป็นด้วยเหมือนกัน ก็ตาม หากเราต้องการมนุษย์ที่มีคุณภาพ ที่ต้องการอยู่เคียงข้างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน อย่างรู้เท่าทันตนเองเพื่อรวมพลังอันเป็นศักยภาพที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน มาประมวลเข้าในทางสร้างสรรค์เพื่อส่วนรวม

ขออนุชนของเราสืบทอดคุณค่าเช่นนี้ไว้ได้เรื่อย ๆ อย่าให้ขาดช่วง อย่าให้หยุดขงักอยู่เพียงแก่คุณป๊วยเท่านั้นเลย

ศ. ศ. ๒๓๓๖

16 มกราคม 2528